

Mesura de Govern

OMPLIM DE VIDA ELS ENTORNS ESCOLARS

Districte Eixample

Juliol 2016

La mesura de govern que es presenta fa incidència en el canvi de gestió necessari per apropar-se als nous reptes ambientals i a les oportunitats de millora de la qualitat de vida de les persones, especialment en els entorns escolars, punt de trobada i de relació social i urbana privilegiat.

Es tracta d'una mesura de govern que, amb l'objectiu final de fer de Barcelona una ciutat per viure-hi, aborda moltes de les problemàtiques de la ciutat i aporta solucions integrals i transversals entre molts agents. A aquest efecte, la mesura descriu, la justificació, els antecedents, els objectius i la metodologia del programa d'implantació.

Avui els entorns de les escoles necessiten ser redefinits com a espais públics; com a llocs habitables; com a espais comunitaris; com a territori d'extensió de l'escola; com a espai per al joc, per al verd, la història i la vida local dels barris.

Som hereus de la llarga trajectòria del Camí amic. Però ara, aprofitant la millora de l'entorn de l'espai públic associat a la introducció de la mobilitat sostenible es possible millorar físicament els entorns escolars. Aquesta mesura s'emmarca en una mesura més general que és la de superilles per a la ciutat, i que en el cas del districte de l'Eixample es concreta en els eixos cívics com a espais de pacificació i de qualitat ambiental. El plantejament és el de guanyar espais d'estada als entorns de l'escola, i que permetin si cal, pacificar els carrers adjacents a les escoles.

Estem convençuts que un dels actors centrals per a la conquesta de l'espai públic és la ciutadania usuària de les escoles i les xarxes socials associades.

En tractar-se d'una reestructuració funcional dels espais dels entorns de les escoles, és cabdal la participació de la ciutadania i els diferents agents implicats en les diverses fases d'implantació de la millora dels entorns escolars.

La implantació del model no té perquè comportar grans canvis físics. El Programa planteja millorar la gestió dels usos dels carrers i altres espais públics, als entorns de les escoles, i això es pot dur a terme amb actuacions puntuals. Per aquest motiu, les transformacions físiques flexibles, amb poc pressupost, i en alguns casos reversibles (les anomenarem tàctiques), són adequades per tal de visualitzar els canvis fàcil i ràpidament. D'aquesta manera la ciutadania pot experimentar i valorar els efectes de la transformació.

Les actuacions tindran un caràcter transversal i aniran destinades a millorar l'habitabilitat de l'espai públic, assegurant la sostenibilitat del model de mobilitat, equilibrant la seguretat amb els múltiples usos socials que els espais han d'estimular, i a l'increment del verd urbà i la biodiversitat.

El Programa *Omplim de vida els entorns escolars*, neix de la necessitat d'afrontar el doble repte de millorar la qualitat de vida de les persones, fent que la ciutat sigui més habitable i més saludable, i alhora reduir l'impacte de l'activitat humana i garantir la integritat del medi ambient, a curt i llarg termini.

La compacitat i barreja d'usos, propicien la vitalitat urbana als carrers de la ciutat. De fet, els carrers dels nostres barris han estat tradicionalment el suport per als desplaçaments, a la vegada que el lloc per excel·lència del joc dels infants, la trobada del veïnat, el passeig, el descans, l'intercanvi econòmic, l'esport, la cultura, la manifestació..., especialment als entorns escolars.

No obstant, en alguns casos, les funcions urbanes relacionades especialment amb la trobada i l'esbarjo han estat erosionades, especialment als espais públics als entorns de les escoles, donant lloc quasi exclusivament, a la funció de desplaçament. En aquest context esdevé important recuperar el carrer, i fer que el carrer tingui la funció de disseminar i aportar vitalitat a l'espai públic, de crear oportunitats per a l'establiment del verd i d'afavorir la convivència entre el veïnat de totes les edats i orígens.

Amb l'objectiu de passar a l'acció el districte posa en marxa el programa *Omplim de vida els entorns escolars al Districte de l'Eixample de Barcelona*.

Es tracta d'un programa d'impuls, que defineix els objectius i la metodologia que s'emprarà per a dur a terme les actuacions, on l'objectiu final és recuperar el carrer per a omplir-lo de vida.

S'ha dissenyat un procés de participació que, des del teixit social, ha d'anar acompanyant tot el desplegament de les mesures a implantar, cercant en tot moment la implicació i coresponsabilitat dels teixits socials existents a cada zona.

1. MARC ESTRATÈGIC

El Programa d'Actuació Municipal 2016-2019, actualment en procés d'elaboració, contempla l'impuls dels entorns escolars en l'eix 3 *Una Barcelona més humana i en transició ecològica*, i expressa la necessitat de millorar els entorns escolars.

2. OBJECTIUS ESTRATÈGICS DEL PROGRAMA

Els objectius estratègics que caracteritzen el Programa *Omplim de vida els entorns escolars* es resumeixen en els següents quatre punts, amb les seves corresponents mesures d'aplicació:

- Fomentar els usos a l'espai públic com el joc dels infants, trobada, passeig, descans, etc, tot recuperant els carrers per a les persones.
- Incrementar l'espai pacificat amb prioritat per als vianants.
- Promocionar els nous usos a l'espai públic que fomentin la connexió entre els principals elements tractors.
- Millorar les variables d'habitabilitat (atracció i confort).

3. DIRECTRIUS GENERALS I CRITERIS TÈCNICS

Les **directrius generals** que guiaran la implantació del Programa *Omplim de vida els entorns escolars* són:

- Màxima **participació** en les diagnosi, en les propostes i en l'execució.
- Prioritat dels canvis funcionals sobre els canvis físics. **Urbanisme tàctic**.
- Màxima **transversalitat** temàtica. Integrar totes les visions.
- Inici d'un **procés continu de millora** de l'espai públic. El Programa no és un fet aïllat sinó el començament d'un procés de transformació.

4. METODOLOGIA

La metodologia proposada per al desenvolupament de la implantació del Programa *Omplim de vida els entorns escolars* contempla quatre apartats que concreten el pas dels objectius estratègics generals a l'aplicació real al territori de la ciutat i que responen a les preguntes següents:

- On s'implantarà?
- Qui acompanyarà el procés?
- Com serà el procés de definició de les actuacions?

ON S'IMPLANTARÀ?

Definició dels àmbits territorials d'actuació

En els entorns dels centres escolars que ho demanin i obtinguin l'aprovació del Districte. Es prioritzaran els centres de titularitat pública.

En aquests moments ja s'han mantingut converses amb diversos centres escolars que han manifestat el seu interès en la implantació d'aquestes mesures, i a hores d'ara, les actuacions s'iniciaran per:

- Ceip Diputació
- Ceip Auró
- IES Viladomat
- Escola Maria Auxiliadora

QUI ACOMPANYARÀ EL DESENVOLUPAMENT?

Agents implicats

Per dur a terme el canvi funcional proposat pel Programa *Omplim de vida els entorns escolars* al Districte de l'Eixample és necessària la participació i coordinació de diferents agents:

- AMPEs, Associacions associades a camí escolar, Equips Directius escolars, Consell Escolar Municipal del Districte de l'Eixample: aporten el coneixement a l'entorn de les escoles (problemàtiques, necessitats, demandes...).
- Entitats de ciutat: aporten el coneixement especialitzat i les diferents visions sobre els aspectes lligats als entorns escolars (mobilitat sostenible, verd i espai públic).

- El **Districte**: aporten el coneixement global del territori concret, físic i social.
- **Àrea d'Ecologia, Urbanisme i Mobilitat**: aporten els coneixements específics de la planificació, la infraestructura, la mobilitat que són gestionats a escala de ciutat.

El procés està recolzat en una Secretaria Tècnica que dona suport professional i està formada per representants del Districte.

COM SERÀ EL PROCÉS DE DEFINICIÓ DE LES ACTUACIONS?

El procés d'implementació

El procés de definició de les actuacions en l'espai públic, necessàries per a la implantació de millores d'entorns escolars.

FASE I

A. Diagnòs i aplicació de criteris tècnics

S'analitzaran els entorns escolars per a l'aplicació del Programa *Omplim de vida els entorns escolars*, des de totes les òptiques que tenen incidència en els aspectes a millorar de l'espai públic.

B. Pla d'acció de l'àmbit

El Pla d'acció de l'àmbit d'entorns escolars és el document que contempla totes les actuacions proposades per al districte; propostes sorgides del procés de participació i que caldrà prioritzar en funció de la disponibilitat tècnica, econòmica i temporal.

FASE II

C. Definició dels projectes executius de les actuacions prioritzades

Desenvolupament dels projectes executius de les propostes prioritzades, diferenciant entre: actuacions bàsiques, tàctiques i actuacions estructurants.

Els projectes de les diferents actuacions tindran processos de desenvolupament independents entre ells i amb participació de les veïnes i veïns directament afectats.

D. Execució

En funció de la disponibilitat pressupostària i la calendarització, s'aniran executant les actuacions previstes en el Pla d'Acció de cada àmbit territorial.

|